

In memorian: Eckerdt (Elekfy) Lajos 1887-1946

Kórházunk első szemész főorvosa a cipszer (szepesi szász) származású gagybatosi Eckerdt Lajos 1887. augusztus 9-én született Liptószentmiklóson. Apja Eckerdt Elek pénzügyigazgató, kir. tanácsos, anyja Vértessy Laura. Tanulmányait Lőcsén és Léván kezdte. Utolsó két gimnáziumi évét a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban végezte, ahol az 1904/1905-ös tanévben érettségizett. Az iskolai értesítők tanúsága szerint különösen a természettudományos tárgyakból volt kiváló, ez eldöntötte későbbi hivatását is.

Orvosdoktori tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem orvosi fakultásán, majd a berlini egyetemen folytatta. Diplomáját 1910-ben szerezte, valószínűleg külföldön, hiszen a pesti egyetem hallgatóinak végbizonyítványait tartalmazó egyetemi quaesturában nem szerepel a neve. Ezt követően rövid ideig a nyíregyházi Erzsébet Közkórház helyettes alorvosa, majd fél éven át a szolnoki közkórház dolgozója volt. 1912. március 22-én folyamodott a budapesti szemészeti klinikához díjas gyakornoki állásért. Később harmad, majd másod tanársegéd volt, mely állásról 1919. április 30-án mondott le.

Az első világháborúban végig szolgált. A cs. és kir. 44. gyalogezred kötelékében népfőlkelő főorvosként, majd zászlóaljorvosként gyakorolta hivatását a szerbiai majd az orosz fronton. 1916-tól az 500. sz. hadtáp kórház szemészeti osztályát vezette. Katonai szolgálatával elnyerte a Vörös Kereszt II. osztálya bronz érdemérmét és a koronás arany érdemkeresz-

tet. Tudását a harci események közben is gyarapította, hiszen biztosan tudható, hogy a harctérről hazatérve részt vett 1916. június 16-án a Magyarország Szemorvosai Egyesületének hadi gyűlésén.

Közben a nyíregyházi kórház beteganyagában egyre több volt a speciális ellátást igénylő szemészeti eset, aminek kezelése a sebészeti osztály két kórtermében történt. A tízes évek elején a kórházban ápoltak 7%-a volt szemészeti beteg, fele-fele részben gyulladós illetve sérülés, hályog vagy daganat miatt műtétet igénylő eset. Felmerült tehát egy önálló szemészeti osztály felállításának gondolata. Vezetésére Eckerdt Lajost szemelték ki, aki akkor még a szemklinikai tanársegédje volt. Az 1918. november 16-i Nyírvidék, már cikkében arról adott hírt, hogy Eckerdt Lajos szemészeti osztály vezető egyetemi tanársegéd munkába állt. A hírrel ellentétben a vármegye közgyűlése csak 1919. február 1-jétől nevezte ki az új főorvost, aki ezt követően – felhagyva budapesti állását – állt munkába. Fizetési besorolása a IX. fizetési osztály 1. fokozat, havi bére 197,5 P volt. Az új osztályt, az

egyébként a gümőkóros betegek gyógykezelésére nem teljesen megfelelő 'C' pavilonban helyezték el. A hat kórteremben összesen 46 ágyon gyógyultak a betegek. Később került csak a sebészeti épület bal szárnyába 36 ágygal és külön műtővel. Eckerdt doktor fülész szakorvos is volt, így 1945 őszéig, dr. Keresztessy Tibor kinevezéséig, ő látta el osztályán a fül-orr-gégebetegeket is. Hozzá kerültek kezelésre az iskolai trachoma szűréseken felfedezett súlyos trachomások és családtagjaik is. A szűréseket végző orvosok és Eckerdt Lajos áldozatos munkájának köszönhetően a harmincas-negyvenes évek fordulójára a városból szinte eltűnt a trachoma. Sebészeti téren specialitása a szaruhártyaműtétek köre volt.

E KÓRHÁZ DOLGOZÓI
DR. ELEKFY LAJÓS 1887-1946
SZEMÉSZ FŐORVOS IRÁNYÍTÁSÁVAL
45 SEBESÜLT SZOVJET KATONÁT
MENTETTEREK MEG VÁROSUNK
1944 OKTÓBER 26 - 30 KÖZÖTTI
NÉMET MEGSZÁLLÁSA IDEJÉN.
JÓSA ANDRÁS KÓRHÁZ VEZETÉSE
1944. OKTÓBER 31.

Nyíregyházi főorvosi egyszisztenciájának megteremtése után 1921-ben házasságot kötött a diósgyőri vasgyár igazgatójának lányával, Ondrus Margittal. Három gyermekük született Katalin (dr. Regdon Györgyné), Tibor és Margit (Dohár Istvánné). A kor divatja szerint németes hangzású nevét 1943-ban magyarosította Elekfy-re.

1944 ősze sok szenvedést hozott Nyíregyháza számára. Szeptember 6-án szőnyegbombázás, majd október végén a német és szovjet csapatok között folyó harcok számos sebesültet és nélkülözést okoztak. A város ekkor többször is gaz-

dát cserélt. Elekfy főorvos Báthori utcai lakásáról családjával együtt beköltözött a kórházba. Így éjjel-nappal készen állt néhány kollégájával együtt, hogy mentsek az életeket. Ezt nem csak orvosi értelemben tették, hanem a németek visszatérésekor úgy is, hogy a sebesült szovjet katonákat a kórház pincéiben bújtatták el, és esküjük szellemében gyógyították a sebesülteket, legyenek azok németek oroszok vagy magyarok.

A város felszabadulása után Elekfy főorvos hozzálátott a kórház életének újjászervezéséhez, hiszen a személyzet létszáma annyira lecsökkent, hogy a betegek ellátása lehetetlenné vált, hiány volt eszközökből és gyógyszerekből. A fronton, fogságban lévő vagy elmenekült munkatársakat új alkalmazottak felvételével, vagy a régi, nyugdíjas kollégák (pl. dr. Spányi Géza, Törös Béla kórházi gondnok) visszahívásával pótolta. Ebben az átmeneti időszakban lett ő a kórház ideiglenes igazgatója, mely posztot haláláig látta el. Tagja volt a közalkalmazotti igazoló bizottságnak, többek között ő igazolta dr. Oláh Dánielt. Részt vett a Magyar Orvosok Szabad Szakszervezete Szabolcsi Csoportja 1945. június 17-i megalakításában és elnöke volt mindaddig míg betegsége ágyhoz nem kötötte. Dr. Eröss János főispán „az 1944. novemberétől végzett ideiglenes kórházigazgatói munkájának elismeréseként – kiemelve a legnehezebb időkben végzett hasznos szervezési munkálatainak értékét, 1945. március 15-én közkórházi tb. igazgató főorvosi címet adományozott neki.

Tagja volt az Országos Orvos Szövetségnek. Jelentősebb tudományos tevékenységet nem folytatott, viszont gyakorló orvosként sokat köszönhetnek neki a város, a megye szembetegei. 27 éves Erzsébet Közkórházi működése alatt súlyos tbc-t szerzett, mely halálához vezetett. 1946. augusztus 22. délutánján tüdőgyulladás végzett vele. A kórház saját halottjának tekintette.

Eckerdt (Elekfy) Lajost a hetvenes években méltatlan támadások érték (OH 1975 126. évf. 30. 2811.). Vádlója nem híresnek hanem hírhedettnek jellemezte, és a Volksbund szervezésével vádolta. A fennmaradt dokumentumok azonban önmagukért beszélnek, az igazi humánus orvos mintaképe volt.

Emlékét a sebészeti tömb falán elhelyezett orvosi arcképcsarnok egyik plakettje és az igazgatói épület falán látható emléktábla ma is őrzi. A Kállay Orvosi Szakkönyvtárban rövid kamara kiállítás mutatja be életét.

További irodalom:

Fazekas Árpád: Dr. Elekfy (Eckerdt) Lajos. In: Egészségügyi Dolgozó, 1975. 19. évf. 9.sz. 5.o.

Némethi Gyöngyi: Nehéz időkben emberséggel. In: Ország Világ, 1975. 7.

Dienes: Szabolcs vármegye. 1939.

A XX. században és az ezredfordulón működött Magyarországi szemorvosok életrajzi adattára. Bp. 2004.